

1 Velferdsbeskrivelse – Stavanger kommune

1.1 Presentasjon av kommunen

Stavanger kommune tilhører AV- gruppe 10 som består av SSBs kostragrupeer 14 og 15. Hva er det som kjennetegner Stavanger og kommunegruppen?

Kjennetegn for Stavanger kommune og kommunegruppen

- AV kommunegruppe 10 består av 4 kommuner, Stavanger, Oslo, Bergen og Trondheim Størrelsesforholdet i denne gruppen er skjevt i den forstand at Oslo er mer enn dobbelt så stor som den nest største målt i antall innbyggere.
- Denne gruppen består av store kommuner med en befolkning på over 20 000 innbyggere.
- Kommunene har lave bundne kostnader og middels frie disponible inntekter pr innbygger.
- Ut fra KOMMODE modellens prediksjoner kan man forvente at denne typen kommuner til en viss grad vil prioritere tjenestetilbudet i sektorer som ikke har lovpålagte krav og normer når de blir tilført mer penger. Dette fordi de har oppfylt minstestandardene, og har brukt mindre penger på f eks kultur og fritid.
- Stavanger kommune ligger i Rogaland fylke og har om lag 117 300 innbyggere.
- Kommunen har en sterk befolkningsvekst på 1,9 prosent.

1.2 Overordnet økonomisk handlingsrom for Stavanger

Økonomisk situasjon i Stavanger

- Stavanger kommune (bykassen) fikk i 2006 et resultat i driften på kr 158 mill. Den viktigste enkeltstående årsaken til det positive regnskapsresultatet, er at skatteveksten fra 2005 til 2006 ble på 18,4 %. Samlet ble skatteinngangen i 2006 på kr 3,035 mrd.
- For 2006 ble netto resultatgrad 5,03 % mens i 2005 var netto resultatgrad 8,4 %. Reduksjon fra 2006 til 2005 forklares ved at det er avsatt kr 150 mill til erstatninger til barnehjemsbarn. Uten denne avsetningen ville netto resultatgrad ha vært på 7,76 %.
- Brutto investeringskostnader var på kr 870 mill.
- Rehabilitering av kommunale bygg og utbygging av bl.a. barnehager har vært høyt prioritert.
- Til tross for et høyt fokus på rehabilitering har Stavanger kommune i likhet med andre norske kommuner fortsatt et vedlikeholdsholdsetterslep på bygninger som kommunen eier. På lang sikt kan dette føre til at brukerrelaterte tjenester blir mindre effektive når bygningene framstår som umoderne og i dårlig teknisk stand.
- Kommunens brutto lånegjeld var på kr 2,9 mrd i 2006 noe som utgjør en økning med kr 84 mill fra 2005. Det relativt høye gjeldsnivået understrekker behovet for å sikre et positivt netto driftsresultat slik at man fra drift frigjør egenkapital til investeringene

Økonomien i Stavanger kommune har blitt bedre de siste årene. Et positiv økonomisk resultat gir økt handlingsrom til å møte de utfordringene Stavanger kommune har i å videreutvikle et kvalitativt godt tilpasset tjenestetilbud. Figuren nedenfor viser en økning i frie disponible inntekter.

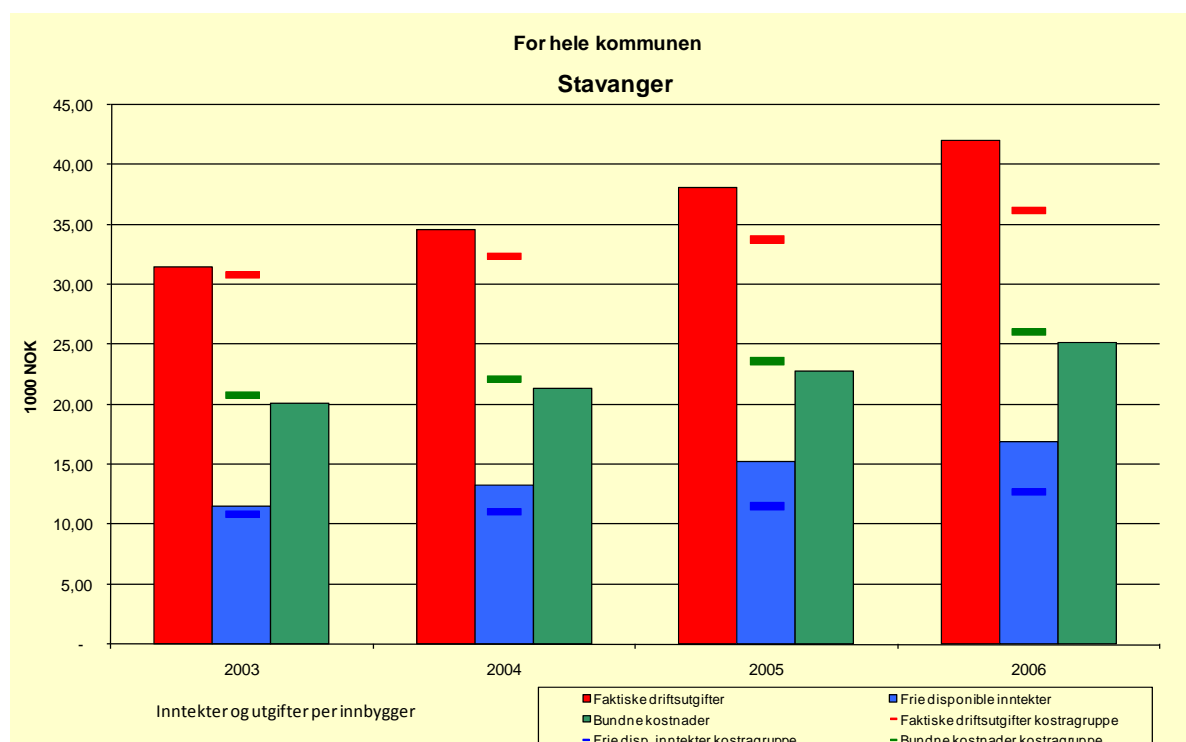

Fig.1 Viser utviklingen på faktiske driftsutgifter, bundne kostnader og frie disponible inntekter pr innbygger i perioden 2003 til 2006

Vi ser at veksten i frie disponible inntekter har økt mer enn gjennomsnittet for kommuner i denne gruppen. De faktiske utgiftene ligger litt over gjennomsnittet, og bundne kostnader ligger på nivå med resten av gruppen.

Stavanger kommune har i løpet av de siste årene skaffet seg et bedre økonomisk handlingsrom slik at de står friere til å gjøre egne prioriteringer ut over det lovpålagte. Satsingen på rehabilitering og bygging av skoler og barnhager er prioritert og videreføres i 2007.

Skolene har snevret inn sine innsatsområder, og konsentrerer seg om lærings- og dannelsesarbeidet med særlig vekt på lese, skrive og regneferdigheter. Stavanger kommune praktiserer frihetsledelse innenfor skolesektoren, men området er

forststatt preget av nasjonale retningslinjer for virksomheten. Dette ser vi også på andelen bundne kostnader i forhold til faktiske kostnader i figuren under.

Innenfor pleie- og omsorg har sykehjemsplasser vært prioritert. Det er utfordringer innenfor velferdstilbudet for de med psykiske lidelser, særlig ressurskrevende brukere, og etablering av individuelle behandlingsplaner. Det er prosesser i gang for å styrke legetjenesten ved sykehjemmene, og det arbeides med en vaktordning som vil avhjelpe i forhold til bruk av legevakten.

Arbeidet med kulturhovedstaden Stavanger2008 preger arbeidet innenfor kultursektoren, men det er også høy aktivitet og stor etterspørsel på mange andre områder. I en stor kommune som Stavanger er det mange områder som har tangeringspunkter med kultursektoren, og denne sammenheng at det også trukket inn aktiviteter innenfor Park og Idrett, Fritid, Kulturskolen for å vise eksempler på velferdstilbudet innenfor en bred kulturvirksomhet.

1.3 Hvilket velferdstilbud gir Stavanger?

Ut fra den økonomiske situasjonen i kommunen, hvordan kan vi da beskrive velferdstilbudet i Stavanger kommune innenfor utvalgte sektorer?

Velferdstilbud i Stavanger

- Prioriterte sektorer og endringer:
 - Flere av virksomhetsområdene er blitt styrket i løpet av 2006 og utviklingen i brutto driftsutgifter viser en økning fra 2005 fra kr 41.574 til kr 46.261 pr innbygger i 2006.
 - Målet om full barnehagedekning har ved siden av den nye skolereformen (Kunnskapsløftet) vært svært sentrale utfordringer for oppvekstområdet i 2006.
 - Kultursektoren har fått et løft i forbindelse med kulturhovedstaden Stavanger2008.
- Tjenestetilbudet etter sektor:
- Skole og barnehage:
 - Stavanger kommune arbeider for full barnehagedekning i 2007. Det er gjort vedtak om bygging av fire nye permanente barnehager og 2 midlertidige barnehager, for å imøtekomme behovet. Det ble i 2006 opprettet 275 nye plasser for barn over 3 år og 405 plasser for barn under 3 år.
 - Utvidet tilsyn ble gjennomført i 40 barnehager – 17 private, 14 kommunale og 8 private med driftsavtale.
 - Det ble tildelt prosjektmidler til 7 ulike prosjekt med temaområde: barns medvirkning, de eldste barna i barnehagen – overgang barnehage skole, foreldremedvirkning og fellesverdier og relasjoner.
 - Det er inngått avtale med Rikskonsertene om etablering av skolekonsertordning for elevene, og det er oppnådd bedre tilrettelegging og gjennomføring av Den kulturelle skolesekken.
 - Antall elever per datamaskin; 5,5 (2005), 4,7 (2006)
 - Elever per undervisningsrelatert årsverk; 12,6 (2005), 12,7 (2006)
 - Andel ansatte med førskolelærerutdanning (prosent); 34,2 (2005), 32,7 (2006)
 - Andel barn 1–5 år med barnehageplass (prosent): 76 (2005) 82,5 (2006)

1.4 Nærmere om velferdstilbudet innenfor skole og oppvekst (SO)

1.4.1 Skole

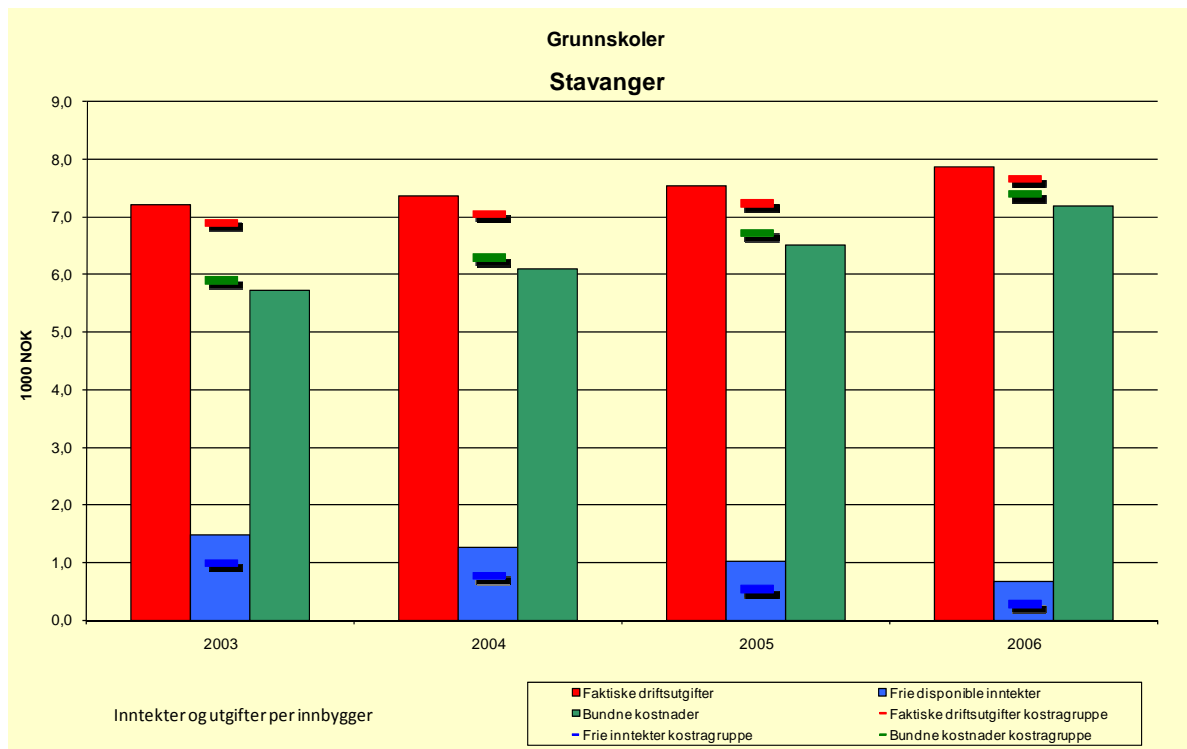

Fig.2 Viser utviklingen på faktiske driftsutgifter, bundne kostnader og frie disponible inntekter pr innbygger i perioden 2003 til 2006

Som nevnt tideligere er mye av de faktiske driftutgiftene knyttet til bundne kostnader innefor skolesektoren. Stavanger ligger litt over gjennomsnittet i gruppen på faktiske driftsutgifter, litt under på bundne kostnader. I bruken av frie disponible inntekter ligger Stavanger litt over gjennomsnittet i gruppen, men det har vært en nedadgående tendens generelt fra 2003 til 2006.

I forbindelse med skolereformen Kompetanseløftet ble lærernes kompetanse kartlagt for å få en oversikt over kompetansebehovet i skolen (GAP-analyse). Med utgangspunkt i funn i GAP-analysen er det gitt tilbud om og satt i gang utdanning innenfor IKT, realfag, kunst- og håndverk og kroppsøving. Skolenes budsjett til kurs og etterutdanning for ansatte ble økt med 2,5 mill. kroner. Rekrutteringsprogram for nye skoleledere, "Ledelse i en skole i endring", ble fullført, og modulbaserte etter-/videreutdanningsprogram for skoleledere ble avsluttet.

Det er inngått avtale med Rikskonsertene om etablering av skolekonsertordning for elevene, og det er oppnådd bedre tilrettelegging og gjennomføring av Den kulturelle skolesekken

Program for styrket fysisk aktivitet ble utvidet til 3 nye skoler. Satsing på entreprenørskap har ført til etablering av 14 nye elevbedrifter. Programmer som "Respekt", "Art" og "LP-modellen" er innført på noen av skolene. Programmene skal

gi skolene bedre verktøy til å skape et godt arbeidsmiljø for elevene, gi elevene bedre sosiale ferdigheter og til å utvikle læringsmiljøet.

1.4.2 Barnehage

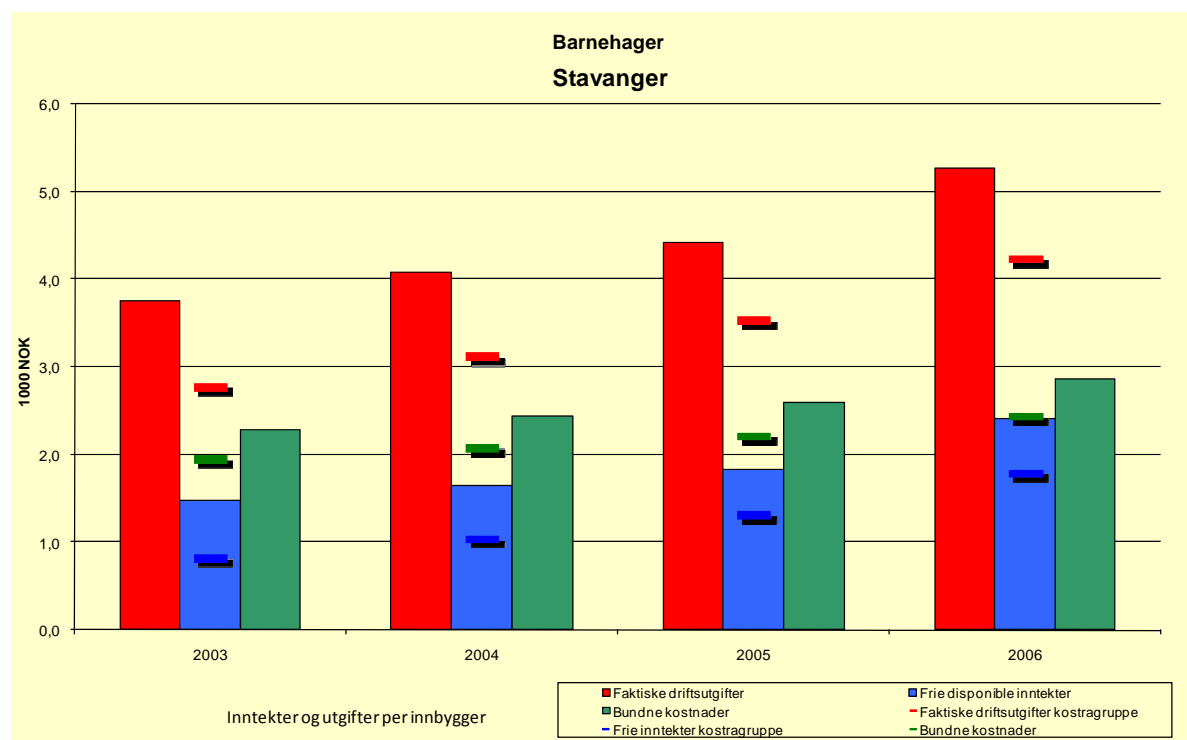

Fig.3 Viser utviklingen på faktiske driftsutgifter, bundne kostnader og frie disponible inntekter pr innbygger i perioden 2003 til 2006

Stavanger kommune ligger klart over gjennomsnittet på faktiske utgifter og bruke av frie disponible inntekter i barnehagesektoren. Dette støtter opp under denne sektoren som en prioritert oppgave i forhold til andre sektorer. Andel barn 1–2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1–2 år har gått fra 48,3 % i 2003 til 64,3 % i 2006. For 3–5 åringer har den økt fra 89,6 i 2003 til 95,4 i 2006. Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning har gått ned fra 95,3 % i 2003 til 88,3 % i 2006

Utvidet tilsyn ble gjennomført i 40 barnehager – 17 private, 14 kommunale og 8 private med driftsavtale. Det ble tildelt prosjektmidler til 7 ulike prosjekt med

temaområde: barns medvirkning, de eldste barna i barnehagen – overgang barnehage skole, foreldremedvirkning og fellesverdier og relasjoner.

1.5 Nærmere om velferdstilbudet innenfor pleie og omsorg (PO)

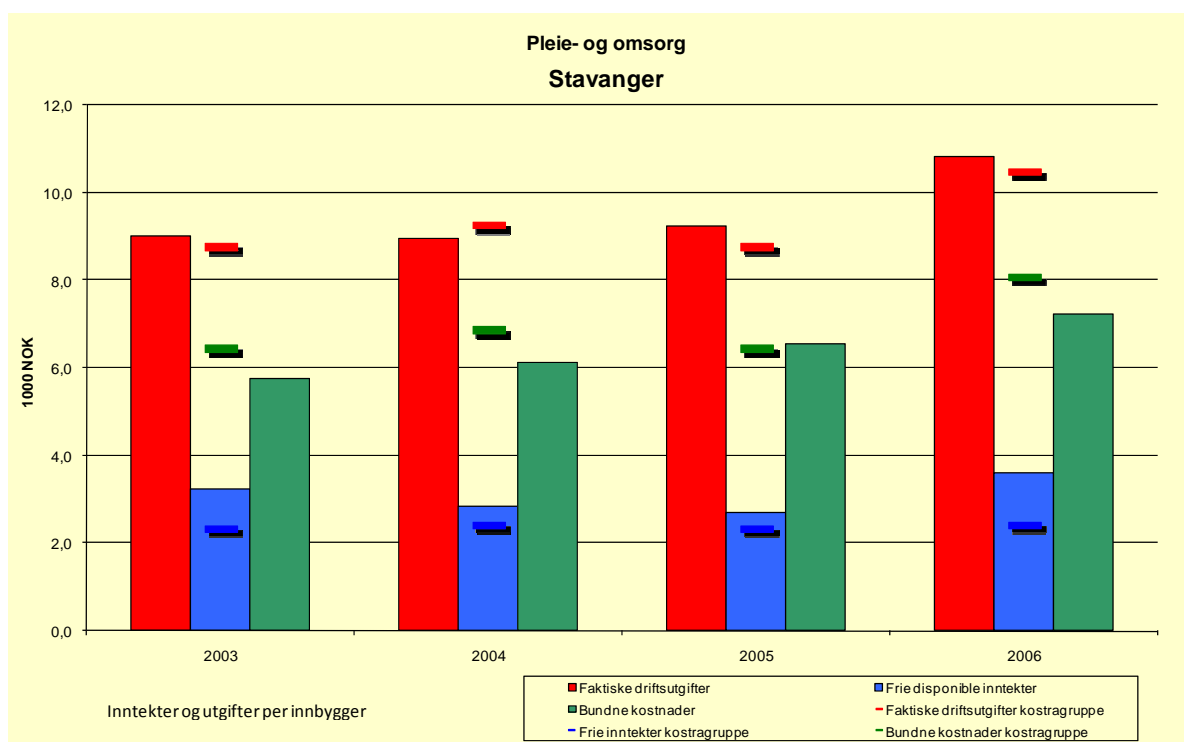

Fig.4 Viser utviklingen på faktiske driftsutgifter, bundne kostnader og frie disponible inntekter pr innbygger i perioden 2003 til 2006

Figuren over viser at Stavanger har vekslet mellom å ligge over/under gjennomsnittet for gruppen i faktiske utgifter til pleie- og omsorg i perioden vi har

sett på. De har ligget noe over gjennomsnittet i bruk av frie disponible utgifter, og det ser ut til at det har vært en ekstra prioritering i 2006. Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner har økt fra 78,6 i 2003 til 87,9 i 2006. Andel innbyggere 67 år og over som mottar hjemmetjenester har ligget stabilt på ca 17 % i hele perioden. Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon har variert mellom 7,3 - 8 % som det er i 2006. Det er mangel på korttidsplasser i kommunen.

I forhold til f eks skole har pleie- og omsorgssektorene en mindre regulert aktivitet, og det må hele tiden tas tøffe prioriteringer i forhold til gjeldende tjenestetilbud. Både skole og barnehage har bemanningsnormer som det styres etter.

1.6 Nærmere om velferdstilbudet innenfor kultur og fritid

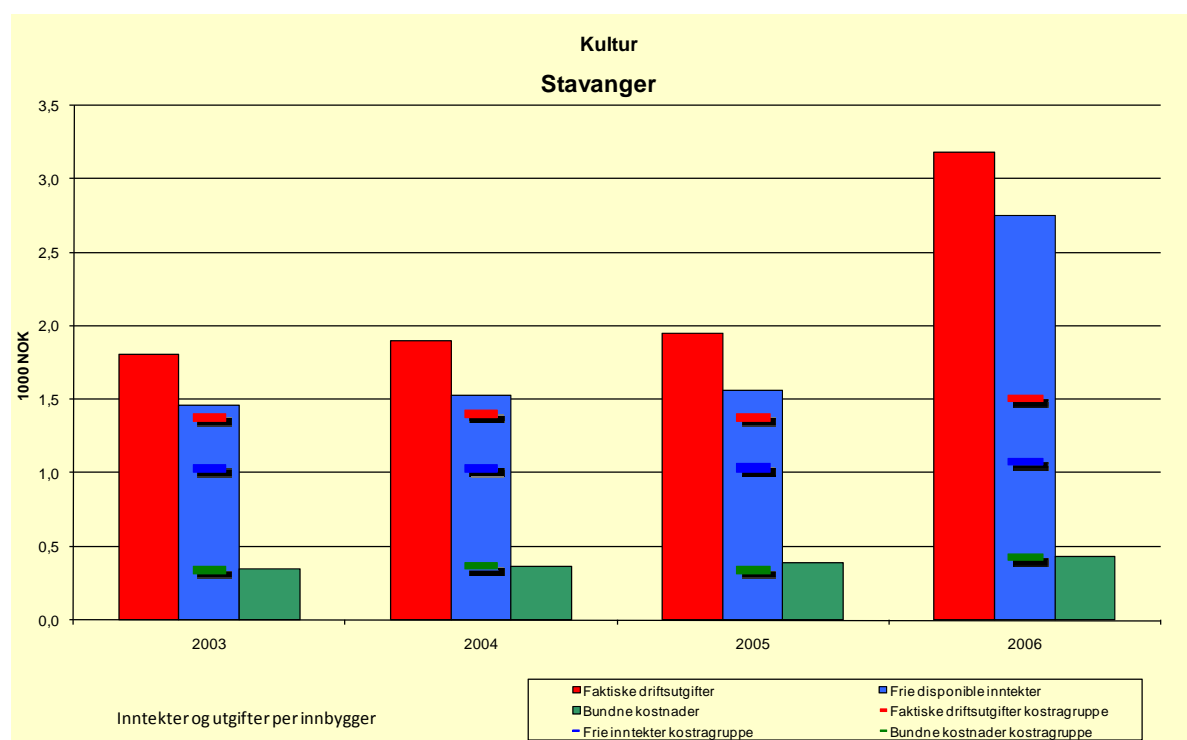

Fig.5 Viser utviklingen på faktiske driftsutgifter, bundne kostnader og frie disponible inntekter pr innbygger i perioden 2003 til 2006

Det har vært en økning i kulturbudsjettet på 30 % det siste året, og ser vi på Stavangers bruke av frie disponible inntekter ser det ut til at det er kultursektoren som er den klare budsjettvinneren i 2006. Man har prøvd å bruke kulturen til å videreutvikle velferdstilbudet også i andre sektorer, og i intervjuene fremgikk det at de fleste ser positivt på den prioriteringen Stavanger har gjort. Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter har økt fra 5,5 % i 2003 til 9,3 % i 2006. Det er stort press på de ansatte i kulturstaben for følge opp alle aktivitetene som kommer i kjølevannet av Stavanger 2008.

Kostraindikatorer 2003 – 2006:

1103 Stavanger	Andel ansatte med førskolelærerutdanning	36,1	34,7	34,2	32,7
1103 Stavanger	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	73,1	75	76	82,5
1103 Stavanger	Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	7,6	7,5	7,3	8
1103 Stavanger	Andel innbyggere 67 år og over som mottar hjemmetjenester	17	16,9	16,9	16,6
1103 Stavanger	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	78,6	77,6	82,4	87,9
1103 Stavanger	Antall elever per datamaskin	7,6	6,4	5,5	4,7
1103 Stavanger	Herav elever per undervisningsrelatert årsverk	13,8	12,9	12,6	12,7
1103 Stavanger	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-2,3	2,5	8,4	5
1103 Stavanger	Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	308	274	274	269
1103 Stavanger	Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	393	391	426	522
1103 Stavanger	Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger	128	149	167	184
1103 Stavanger	Netto lånegjeld i kroner per innbygger	3590	6075	9358	10599